

Odd Einar Vold

Mælslia 38, 4137 Årdal i Ryfylke

Epost: odd.einar.vold@gmail.com

Til uttalelse@nve.no

Årdal den 2. juli 2024

Høringsuttalelse 202224776 – Regulering av Kaldavatnet og Bøen III kraftverk

Underteikna er næraste hyttenabo til prosjektert inntak. (Gnr/bnr 108/20)

Bøen Kraft AS vart stifta i 2005 av grunneigarane som seinare selde selskapet til Egil Kambo & Co i ca 2015, dei gjennomførde utbygging og har i ettertid solgt selskapet til Cloudberry Production som er eigd av Cloudberry Clean Energy ASA, største aksjonær her er Ferd as med 12,16%.

Bøen III Kraft vart etablert i 2022 av same gjengen som bygde ut Bøen I og II. I styret sit:

- Kjetil Nereng, styreleiar. Adr Raufoss
- Kirsti Nereng, adr Oslo
- Egil Kambo, adr. Etne
- Kåre Helgøy, adr Randaberg

Eigarane her er:

- Bnvannkraft as, 50% (Nereng)
- Leif Morten Gilje, 15%, adr Dirdal
- Khv Holding as, 15% (Kåre Helgøy)
- Kambo Energi, 15% (Egil Kambo)
- Vidar Øvrevik, 5%, maskinentreprenør, Etne.

Ingen av desse er heimehøyrande her i bygda eller i kommunen. Dei er utbyggjarar og eg vil spå at planen er å selje kraftverket (til Cloudberry?) når det er ferdig utbygd. Verdiskapinga lokalt forventas å vere minimal i utbyggingsfasen og endå mindre i driftsfasen.

Kommentarar til søknaden

Generelt ber søknaden preg av å «forbigå i stillhet» og tone ned negative konsekvensar mest mogleg, heller fokusere på det som ikkje vert berørt.

Tørrlegging av åa under utbygging er f.eks. ikkje nemnd. På side 32 i søknaden:

Ved bygging av dam og inntak vil det bli nødvendig å senke vasstanden i Kaldavatnet.

Skal minstevassføring ha nokon verdi for økosystema nedstrøms inntaket så er det nødvendig å oppretthalde minstevassføringa også gjennom utbyggingsperioden. Tørrlegging, sjøl i ein kortare periode, kan vere fatalt for økosystema. Det må derfor stillast krav om dette dersom konsesjon blir gitt. Videre må det stillast krav om sikker minstevassføring med f.eks. alarm, automatisk reserveopning ved alarm, logg av minstevassvannføringa etc.

Odd Einar Vold

Mælslia 38, 4137 Årdal i Ryfylke

Epost: odd.einar.vold@gmail.com

Hindring i ferdsel over vatnet sumar- og vinterstid er heller ikkje nemd. Denne ferdsel er med båt over vatnet om sumaren og til fots på ski eller snøscooter til og frå hyttene om vinteren. Isfiske og leik på isen kan og vere aktuelt. Når isen legg seg fortset tappinga, isen blir i strandsona hengande att på toppane av steinar, vatnet drenerer vekk og isen blir ikkje sterkare og brotnar. «Då er du heldig at der ikkje var vatn under isen», kan du kanskje sei, men det er fattig trøst når du står med snøscooteren i holet. Bruk av båt når vatnet er isfritt blir vanskeleggjort ved varierende vannstand. Båten må dras langt opp, over HRV for å liggje trygt. Og når båten skal nyttast er vatnet kanskje halvannan meter lågare.

Punkt 3.13 Brukarinteresser side 36:

I dette avsnittet står:

Påverknaden av friluftsliv vil i hovudsak vere av visuell karakter. Regulering av Kaldavatnet vil og medføre ei utvaskingssone rundt vatnet i delar av året.

Eg reknar med at drifta av kraftverket er slik at dei kan ta imot flaumvatn når det måtte kome for å hindre at det går i overløp. For å kunne ta imot flaumvatnet må magasinet vere nedtappa. Og sidan veret og nedbørsmengdene i stor grad er uforutsigbart så inneber det at magasinet vil vere nedtappa ned mot LRV+0,25 meter **store** deler av året.

I miljørapporten s. 22 heiter det:

«Det er usikkert hvor brei denne eksponerte sonen vil bli, og det er dermed også usikkert hvor stor innvirkning det vil ha på landskapsbildet.»

Desse langgrunne, eksponerte sonane er langs nordsida av vatnet. Eg undrar på kvifor søkjaren heller vil spele på usikkerhet enn å dokumentere kor store desse eksponerte områda er?? For dei **er** store!

På side 37:

Då det er avgrensa med fiske i området vil verknadane på fiskeinteresser vere relativt lite omfattande.

Sjølv om fisket måtte vere avgrensa nå, så er logikken her feil! Senking av vatnet og tørrlegging av store beiteområder for fisken vil vere øydeleggjande for fisken sin mattilgang og for framtidige fiskeinteresser **for all framtid!**

Nederst s. 40 i søknaden:

Det er ikkje forslag til andre utbyggingsløyisingar.

Utbyggjaren **har** andre løyisingar, det er bare ikkje presentert. På side 17 kan me lese:

Odd Einar Vold

Mælslia 38, 4137 Årdal i Ryfylke

Epost: odd.einar.vold@gmail.com

Samanlikna med situasjonen utan regulering aukar vassutnyttinga for Bøen III kraftverket frå 79,3% til 87,2% og produksjonen frå 2,7 GWh til 2,97 GWh.

Det er altså vurdert ei utbygging **utan** regulering av Kaldavatnet, men så er det jo fristande for utbyggjar å prøve seg med å få lov til å regulere litt på vatnet også, røyrgate og dam har me jo, omtrent ingen ekstra investering osv ... Men kva vinn ein med det? Jo, heile 0,27 GWh. I tillegg får Bøen I og II utnytte meir flaumvatn og forbetre sin produksjon, det framgår ikkje av søknaden med kor mykje, men la meg anta at forskjellen for Bøen I og II med og utan regulering er lik Bøen III, så snakker me om ca 0,54 GWh totalt, tilsvarande el-forbruket til 27 husstandar! Kambo lufta tankane om utbygging for Sameiget Bønardalen Veilag (underteikna er leiar i laget), desse tankane gjekk ut på å nytte den naturlege variasjon av vannstanden i Kaldavatnet. Men då søknaden vart send heitte det at « ... *me fekk ikkje økonomien til å gå opp ...* » Så derfor regulering!?

Nå spør utbyggjaren: Kan me få konsesjon for å årleg produsere 4,10 GWh?

Me kan heller snu på spørsmålet til: Kan me få blottleggje strandsonen for å kunne levere straum til 27 husstandar? Svaret mitt er et klart NEI!

Side 45 i søknaden omhandlar minstevassføring.

Den bør vere minimum lik minstevassføringa pr i dag, før regulering. Og den bør fastslås ved måling på staden – for å fjerne usikkerhet ved teoretisk berekning og med grunnlagsdata frå ein annan plass.

På same side foreslår søkjaren som ekstra, avbøtande tiltak å heve LRV til 527,7 i sommarmånadane juli-august, dvs ei heving på ein meter i forhold til resten av året. Men det er eit ørlite plaster på såret, der er framleis ein meter med tørrlagd og utvaska strandsoner att, ein høgdemeter, vel og merke. Kor langt i horisontal eller skrå lengde er, som søkjaren seier, usikkert. Eg trur det kan dreie seg om både femten og tjue meter enkelte stader. Uansett så er denne perioden for kort til å vere av særleg betydning, området nyttast heile året og den skamfarne strandsona er et synlig sår unntatt gjennom vinteren når snø og is gøymer såret.

Så til ein for meg uklarhet på side 49, figur 4 - Vasstand i Kaldavatnet i eit normalt, tørt og vått år.

Koss forstå denne?

Teksten til venstre i figuren er: Vannstand Kaldavatnet, 0=326,7 moh. Denne høýden må vere ca 200 meter feil sidan Kaldavatnet ligg på 528,4 moh (middelvannstand). Dersom 0,00 nederst på Y-aksen skal forstås som lågaste regulert vannstand, LRV, så viser den grå kurva at vannstanden på slutten av året overstig tre meter – og det er jo umulig med to meter reguleringshøgde. Men hvis 0,00 representerer LRV, så viser den blå streken (normalår) at vatnet er heilt nedtappa fem gonger i løpet av året, den lengste perioden på heile 50 dagar. Denne perioden er frå ca midt i september til slutten av oktober – då heia og fjellet er på det finaste! Og gjennomsnittlig vannstand gjennom året ligg på ca 0,75 meter over LVR, dvs blottlagd strandsoner mesteparten av året.

Odd Einar Vold

Mælslia 38, 4137 Årdal i Ryfylke

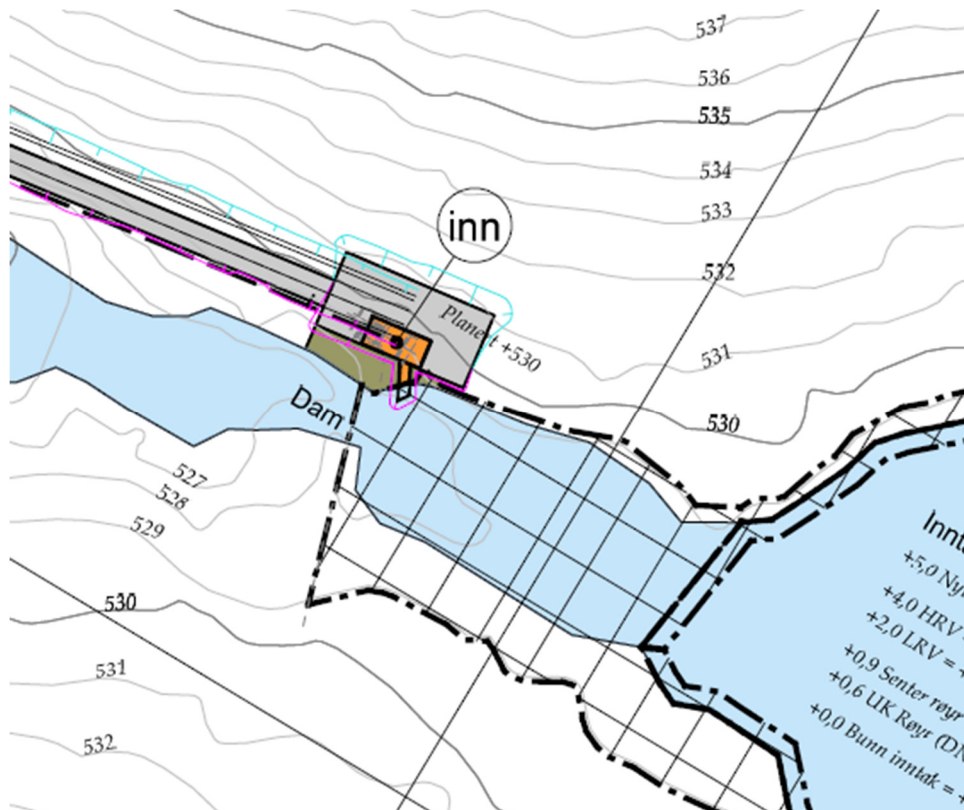
Epost: odd.einar.vold@gmail.com

Venstrehandsarbeid på s. 24:

Ei oversikt over tal dagar i året der vassføring går til overløp, og tal dagar der kraftverket står for et turt, middels og vått år før og etter utbygging er vist i tabellen nedanfor. Kraftverket står nødvendigvis alle dagar før utbygging.

Og dådyr (s. 39) finns ikkje i området, men rådyr ser me ofte.

Søknaden er tvetydig når det gjeld plassering av dam og inntak. På side to og på bilde 2 side 50 er inntaksdammen vist i utløpsosen, men på Omegas Plan og profilteikning del 2 er inntaket vist slik:

Der kor dammen er vist på ovanstående utsnitt er same plass kor eg har bru for adkomst til hytta mi. Brua er laga spesielt for å kunne køyre over med snøscooter. Her er lagleg å køyre av og på brua på begge sider. Eg vil foretrekkje at dam og inntak blir plassert i utløpsosen. Eg vil tru det ikkje har nemneverdige kostnadskonsekvensar. Om dammen skal plasserast som vist ovanfor må det lagast ny bru ovanom dammen. Plassert i utløpsosen vil skåne elveløpet nedstrøms, eg vil tru det stort sett vil vere urørd, mens damplassering som vist vil kreve sprenging og graving i elveløpet for inntaket og tilsvarende stort og varig sår i naturen.

Allmenne interesser

Søknaden gir etter mitt skjønn et feilaktig inntrykk av at konsekvensane av ei evt utbygging er minimale, området er lite brukt, elva som blir borte blir knapt merka fordi den ligg gøymt i terrenget, terrenget har få stiar og blir lite brukt osv. Sanninga er at området blir mykje brukt, også av tilreisande utanfor bygda. Det merkar me i Sameiget Bønardalen Veilag. Me sette

Odd Einar Vold

Mælslia 38, 4137 Årdal i Ryfylke

Epost: odd.einar.vold@gmail.com

nemleg opp skilt nedanfor inntaket til Bøen II og på sjølve P-plassen ved inntaket at du er velkommen til å køyre her, fint om du vippser kr 50 for bruk av veg og parkering.

Medlemmer i sameiget vippsar ikkje, dei betaler gjennom sin kontingent. På denne måten fekk me måling på trafikken. I fjor var der 316 betalande og hittil i år (1. juli) har 200 betalt. Om me reknar to personar pr bil så tilsvare det henholdsvis 632 personar i fjor og 400 personar hittil i år. Dette er trafikk i tillegg til den trafikk som ikkje blir registret. Mange av desse går på oppmerka stiar, men mange brukar også terrenget ellers. Eg ser fedre med ungar som prøver seg på meitefiske ovanom inntaket på Bøen II og oppetter langs elva, heilt til Kro. Og me ser dei på toppar og myrar, nokon nyt utsikten, andre ser etter molter og blåbær, andre igjen fotograferer blomar og insekter og gud veit kva. «Men blomane, moltene og insekta vert ikkje råka», seier du. Men opplevelsene er øydelagd, åsuset er borte og blottlagde strender langs vatnet gir same opplevelsene som å ete nista si på ein søppelfylling. Øydelagd for all framtid!

Oppsummering/konklusjon

Ganske kort – konsesjon må for all del ikkje gis! Fordelene overstig på ingen måte ulempene. At området ligg i LNF-område har eg hittil ikkje kommentert, men ...

- Formålet med LNF er å beskytte områder som har viktige funksjoner for landbruk, natur og friluftsliv. Det inneber at når andre interesser kjem i konflikt med LNF, så skal LNF-interessene vinne fram. Dette skaper forutsigbarhet. Og me som har investert i hytter her har gjort det i trygg forvissning om at slik skal det vere. Dette har blitt underbygd ved:
- Då reguleringsplanen for hyttefeltet i Bønardalen vart fremma var vegen opp mot Kaldavatnet etablert som skogsbilveg. Det vart foreslått å innlemme dei siste par hundre metrane i planen, for å få same status (offentlig, alment tilgjengeleg) også frå Vårefjellsbekken og heilt opp. Men nei og atter nei! Det var LNF-område og slik skulle det vere. Det vart til og med krevd bom i skiftet mellom hyttefeltet og LNF-området.
- Frå enden av denne vegen vart det anlagt ein enkel traktorveg fram til dei tre hyttene som ligg på nordsida av vatnet, ca midt på – som viste seg å vere ulovlig anlagt, uten byggjeløyve. Dette kom fram etter eigarskifte og ny eigar vart pålagt å tilbakeføre. Han søkt om byggjeløyve for å behalde vegen, men nei og atter nei. Det er LNF-område!
- Ca midt på nordsida av vatnet ligg der ei hytte «frå gammalt av». Nåverande eigar søkte om å få rive den og byggje ny på same staden, og litt større. Men nei og atter nei. Det er LNF-område!

Eg forventar at LNF-status blir respektert i like stor grad i denne saka. Skal LNF-status vere verd litt meir enn papiret den er skriven på, så KAN IKKJE konsesjon gis som omsøkt. OM der likevel gis konsesjon, så vert LNF-regimet uthola og det vil bane vei for nye inngrep, tenkjer først og fremst på Vassstølsvatnet som ligg innafor Kaldavatnet og med endå større vassflate.

Mvh Odd Einar Vold

Odd Einar Vold

Mælslia 38, 4137 Årdal i Ryfylke

Epost: odd.einar.vold@gmail.com

Kopi: postmottak@hjemland.kommune.no